EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ՉՈՐՐՈՐԴ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔ

ԼՄՆՑՅԱՆԸ ԵՎ ՍԼՈՅԱՆՆ ԸՆԴԴԵՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

(գանգատներ թիվ 41973/19 եւ 51266/19)

ՎՃԻՌ

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ

9 փետրվարի 2023թ.

Սույն վճիռը վերջնական է, սակայն կարող է ենթարկվել խմբագրական փոփոխությունների:

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Լմնցյանը եւ Սլոյանն ընդդեմ Հայաստանի գործով,

Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը (Չորրորդ բաժանմունք), հանդես գալով Կոմիտեի հետեւյալ կազմով՝

Անյա Սիբերտ Ֆուա [Anja Seibert-Fohr]՝ *Նախագահ,*

Արմեն Հարությունյան [Armen Harutyunyan],

Անա Մարիա Գեռա Մարտինս [Ana Maria Guerra Martins]՝ *դատավորներ*

եւ Վիկտորիա Մարադուդինա [Viktoriya Maradudina]՝ *Բաժանմունքի քարտուղարի տեղակալի պաշտոնակատար*,

2023 թվականի հունվարի 19-ին անցկացնելով դռնփակ խորհրդակցություն,

կայացրեց հետեւյալ վճիռը, որն ընդունվեց նույն օրը.

ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԸ

1. Սույն գործը հարուցվել է «Մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» կոնվենցիայի (Կոնվենցիա) 34-րդ հոդվածի համաձայն ընդդեմ Հայաստանի կից աղյուսակում նշված տարբեր ամսաթվերին Դատարան ներկայացված գանգատների հիման վրա։

2. Առաջին դիմումատուին ներկայացրել է Երեւանում գործող իրավաբան տկն Ն. Ռշտունին։ Երկրորդ դիմումատուն ինքն է իրեն ներկայացրել։

3. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը (Կառավարություն) ծանուցվել է գանգատների մասին։

ՓԱՍՏԵՐԸ

4. Դիմումատուների ցանկը եւ գանգատների համապատասխան մանրամասները ներկայացված են կից աղյուսակում։

5. Դիմումատուները բողոք են ներկայացրել քաղաքացիական գործերով վարույթների չափազանց երկար տեւողության առնչությամբ։ Նրանք նաեւ այլ բողոքներ են ներկայացրել Կոնվենցիայի դրույթների համաձայն։

ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ

Ի. ԳԱՆԳԱՏՆԵՐԻ ՄԻԱՑՈՒՄԸ

6. Հաշվի առնելով գանգատների առարկաների համանմանությունը՝ Դատարանը նպատակահարմար է գտնում դրանք քննել համատեղ՝ մեկ վճռի շրջանակներում։

II. ԿՈՆՎԵՆՑԻԱՅԻ 6-ՐԴ ՀՈԴՎԱԾԻ 1-ԻՆ ԿԵՏԻ ԵՆԹԱԴՐՅԱԼ ԽԱԽՏՈՒՄԸ

7. Դիմումատուները հիմնականում բողոք են ներկայացրել այն առնչությամբ, որ խնդրո առարկա քաղաքացիական գործերով վարույթների տեւողություններն անհամատեղելի են եղել «ողջամիտ ժամկետի» պահանջի հետ։ Նրանք հղում են արել Կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածի 1-ին կետի վրա։

8. Դատարանը կրկին նշում է, որ վարույթի տեւողության ողջամտությունը պետք է գնահատվի գործի հանգամանքների լույսի ներքո եւ հաշվի առնելով հետեւյալ չափանիշները՝ գործի բարդությունը, դիմումատուների եւ համապատասխան իրավասու մարմինների վարքագիծը եւ այն, թե տվյալ վեճում դիմումատուների համար ինչն է դրված նժարին (տե՛ս *Ֆրիդլենդերն ընդդեմ Ֆրանսիայի* [ՄՊ], [*Frydlender v. France*] [GC], թիվ 30979/96, § 43, ՄԻԵԴ 2000-VII)։

9. Ֆիլ ՍՊԸ-ն *ընդդեմ Հայաստանի* ([*Fil LLC v. Armenia*] թիվ 18526/13, 2019 թվականի հունվարի 31) նախադեպային գործով Դատարանն արդեն հայտնաբերել է սույն գործում առկա նմանատիպ հարցերի առնչությամբ խախտում։

10. Դատարանը, ուսումնասիրելով իրեն ներկայացված բոլոր նյութերը եւ

որոշելով մերժել Կառավարության՝ իրավական պաշտպանության ներպետական միջոցները չսպառելու մասին առարկությունը (տե՛ս վերեւում հիշատակված՝ *«Ֆիլ» ՍՊԸ-ի գործը*, §§ 62 եւ 65 եւ *Վասիլյանը եւ այլք ընդդեմ Հայաստանի* [Կոմիտե] [*Vassilyan and Others v. Armenia*] [Committee], թիվ 20193/15 եւ եւս երկուսը, § 9, 2022 թվականի հունիսի 23), չի հայտնաբերել որեւէ փաստ կամ փաստարկ, որը կարող է հիմնավորել ներպետական ատյաններում վարույթի ընդհանուր տեւողությունը: Հաշվի առնելով թեմայի վերաբերյալ իր նախադեպային իրավունքը՝ Դատարանը համարում է, որ ներկա գործում վարույթների տեւողությունը չափազանց երկար է եղել եւ չի բավարարել «ողջամիտ ժամկետի» պահանջը:

11. Հետեւաբար սույն բողոքներն ընդունելի են, եւ դրանցով առկա է Կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածի 1-ին կետի խախտում:

III. ՁԵՎԱՎՈՐՎԱԾ ՆԱԽԱԴԵՊԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ՄՅՈՒՍ ԵՆԹԱԴՐՅԱԼ ԽԱԽՏՈՒՄՆԵՐԸ

12. Դիմումատուները ներկայացրել են այլ բողոքներ, որոնցով նույնպես Կոնվենցիայի 13-րդ հոդվածի համաձայն հարցեր են բարձրացվել՝ հաշվի առնելով Դատարանի ձեւավորված վերաբերելի նախադեպային իրավունքը (տե՛ս կից աղյուսակը): Սույն բողոքները, Կոնվենցիայի 35-րդ հոդվածի 3-րդ կետի «ա» ենթակետի իմաստով, ո՛չ ակնհայտորեն անհիմն են, ո՛չ էլ անընդունելի որեւէ այլ հիմքով: Ըստ այդմ, դրանք պետք է հայտարարվեն ընդունելի: Դատարանը, ուսումնասիրելով իր տրամադրության տակ եղած բոլոր նյութերը, գալիս է այն եզրահանգման, որ դրանցով բացահայտվում են նաեւ Կոնվենցիայի դրույթների խախտում՝ «Ֆիլ» ՍՊԸ-ի գործով իր կողմից արված եզրահանգումների լույսի ներքո (վերեւում հիշատակված, §§ 49-50):

IV. ԿՈՆՎԵՆՑԻԱՅԻ 41-ՐԴ ՀՈԴՎԱԾԻ ԿԻՐԱՌՈՒՄԸ

13. Կոնվենցիայի 41-րդ հոդվածի համաձայն՝

«Եթե Դատարանը գտնում է, որ տեղի է ունեցել Կոնվենցիայի կամ դրան կից արձանագրությունների խախտում, իսկ համապատասխան Բարձր պայմանավորվող կողմի ներպետական իրավունքն ընձեռում է միայն մասնակի հատուցման հնարավորություն, ապա Դատարանը որոշում է անհրաժեշտության դեպքում տուժած կողմին արդարացի փոխհատուցում տրամադրել»։

14. Հաշվի առնելով իր տրամադրության տակ եղած փաստաթղթերը եւ իր նախադեպային իրավունքը (տե՛ս մասնավորապես վերեւում հիշատակված՝ *«Ֆիլ» ՍՊՀ*-ի գործը, §§ 62 եւ 65), Դատարանը ողջամիտ է համարում շնորհել կից աղյուսակում նշված գումարները։

ԱՅՍ ՀԻՄՆԱՎՈՐՄԱՄԲ ԴԱՏԱՐԱՆԸ ՄԻԱՁԱՅՆ՝

1. *Որոշում է* միացնել գանգատները.

2. *Հայտարարում է* գանգատներն ընդունելի.

3. *Վճռում է,* որ սույն գանգատներով առկա է Կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածի 1-ին կետի խախտում՝ քաղաքացիական գործերով վարույթների չափազանց երկար տեւողության մասով.

4. *Վճռում է,* որ Դատարանի ձեւավորված նախադեպային իրավունքի ներքո ներկայացված մյուս բողոքների մասով տեղի է ունեցել Կոնվենցիայի խախտում (տե՛ս կից աղյուսակը).

5. *Վճռում է, որ* ՝

ա) պատասխանող պետությունը երեք ամսվա ընթացքում պետք է դիմումատուներին վճարի կից ներկայացված աղյուսակում նշված գումարները, որոնք պետք է փոխարկվեն պատասխանող պետության արժույթով՝ վճարման օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքով,

բ) վերոնշյալ եռամսյա ժամկետի ավարտից հետո՝ մինչեւ վճարման օրը, պետք է հաշվարկվի վերոնշյալ գումարների նկատմամբ պարզ տոկոսադրույք՝

չկատարման ժամանակահատվածում Եվրոպական կենտրոնական բանկի սահմանած՝ լոմբարդային ռեպոյի տոկոսադրույքի չափով՝ գումարած երեք տոկոսային կետ։

Կատարված է անգլերենով եւ գրավոր ծանուցվել է 2023 թվականի փետրվարի 9-ին՝ համաձայն Դատարանի կանոնակարգի 77-րդ կանոնի 2-րդ եւ 3-րդ կետերի։

Վիկտորիա Մարադուդինա՝	Անյա Սիբերտ Ֆուա՝
Քարտուղարի տեղակալի պաշտոնակատար	Նախագահ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ

Կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածի 1-ին կետի համաձայն ներկայացված բողոքներ պարունակող գանգատների ցանկը

(քաղաքացիական գործով վարույթի չափազանց երկար տեւողություն)

Թիվ	Գանգատ թիվ Ներկայացման ամսաթիվը	Դիմումատուի անունը Ծննդյան ամսաթիվը	Ներկայացուցչի անունն ու գտնվելու վայրը	Վարույթի սկսման ամսաթիվը	Վարույթի ավարտման ամսաթիվը	Ընդհանուր տեւողությունը Ատյանները	Ձեւավորված նախադեպային իրավունքի համաձայն ներկայացված մյուս բողոքները	Յուրաքանչյուր դիմումատուի ոչ նյութական վնասի համար շնորհվող գումարը (եվրոյով)[1]	Յուրաքանչյուր գանգատի մասով ծախսերի եւ ծախքերի համար շնորհվող գումարը (եվրոյով)[2]
1.	41973/19 2019 թվականի հուլիսի 30	**Նաիրա ԼՄՆՅՅԱՆ** 1965թ.	Ռշտունի Նարինե Երեւան	2014 թվականի դեկտեմբերի 11	ընթացքի մեջ է	ավելի քան 7 տարի, 11 ամիս եւ 28 օր երեք ատյան	Հոդված 13. Քաղաքացիական գործով վարույթի չափազանց երկար տեւողության համար իրավական պաշտպանության որեւէ արդյունավետ միջոցի բացակայություն ներպետական իրավունքում:	1,600	250
2.	51266/19	**Գագիկ**		2011	2019	7 տարի, 7 ամիս	Հոդված 13.	1,100	

[1] Գումարած դիմումատուից գանձման ենթակա ցանկացած հարկ:
[2] Գումարած դիմումատուից գանձման ենթակա ցանկացած հարկ:

Թիվ	Գանգատ թիվ Ներկայացման ամսաթիվը	Դիմումատուի անունը Ծննդյան ամսաթիվը	Ներկայացուցչի անունն ու գտնվելու վայրը	Վարույթի սկսման ամսաթիվը	Վարույթի ավարտման ամսաթիվը	Ընդհանուր տեւողությունը Ատյանները	Ձեւավորված նախադեպային իրավունքի համաձայն ներկայացված մյուս բողոքները	Յուրաքանչյուր դիմումատուի ոչ նյութական վնասի համար շնորհվող գումարը (եվրոյով)[1]	Յուրաքանչյուր գանգատի մասով ծախսերի եւ ծախքերի համար շնորհվող գումարը (եվրոյով)[2]
	2019 թվականի սեպտեմբերի 22	**ՍԼՈՅԱՆ** 1957թ.		թվականի 18 հուլիսի 18	թվականի փետրվարի 27, վճիռը ի կատար է ածվել 2019 թվականի մայիսի 3-ին	եւ 10 օր	Քաղաքացիական գործով վարույթի չափազանց երկար տեւողության համար իրավական պաշտպանության որեւէ արդյունավետ միջոցի բացակայություն ներպետական իրավունքում:		